

26 66-8/211
05 11

**Nr. 5360,5299, 5300, 5301, 5302, 5303, 5304, 5305, 5306, 5307, 5308, 5309,
5310, 5311, 5312, 5313, 5314, 5315, 5316, 5317, 5319, 5320, 5321, 5322, 5323,
5324, 5325, 5326, 5327, 5328/2026**

07-05-2026

**Către: Doamna Deputat Oana MURARIU
Secretar al Camerei Deputaților**

Ref.la: Răspunsuri la întrebări/interpelări formulate de deputați

Stimată doamnă secretar,

Vă transmitem, alăturat, răspunsurile instituțiilor vizate cu privire la unele întrebări/interpelări formulate de deputați, potrivit tabelului anexat.

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CABINET MINISTRU

- 4881A-

Nr.5325/DRP
DATA 06.05.2026

Nr. 8993/ 30.04.2026

STIMATĂ DOAMNĂ DEPUTAT,

Referitor la întrebarea dumneavoastră, înregistrată la Camera Deputaților cu nr. 4881A/2026, având ca obiect „Eficiența reală a metodologiilor și strategiilor implementate în sistemul de învățământ”, vă comunic următoarele:

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) utilizează mecanisme de monitorizare a implementării și de evaluare, bazate pe colectarea de date, indicatori specifici și raportări periodice, în conformitate cu cadrul național aplicabil. Aceste demersuri vizează urmărirea progresului în implementare și a rezultatelor măsurabile, prin intermediul sistemelor existente de raportare și evaluare.

Conform prevederilor art. 7 alin. (1) din HG nr. 379/2022 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale, structura strategiilor guvernamentale este standardizată, stabilind elementele obligatorii pe care acestea trebuie să le cuprindă, inclusiv procedurile de monitorizare și evaluare a implementării și a impactului. De asemenea, evaluarea impactului strategiilor guvernamentale este susținută, după caz, prin utilizarea unor analize și a datelor provenite din evaluări naționale și internaționale, precum și prin colaborări instituționale relevante, în funcție de specificul și domeniul de aplicare al fiecărei strategii.

Evaluarea impactului nu este configurată ca un proces singular, ci ca un sistem multidimensional de raportare, structurat pe următoarele paliere:

Monitorizarea prin Planul Strategic Instituțional (PSI)

MEC elaborează anual PSI, care stabilește corelația dintre resursele alocate și rezultatele scontate. Acesta vizează preponderent monitorizarea implementării pe termen mediu (3 ani) și mai puțin impactul calitativ pe termen lung. PSI reflectă obiectivele strategice ale ministerului, măsurile aferente și resursele bugetare alocate, pe un orizont multianual de 4 ani, fiind corelat cu Programul de Guvernare 2024-2028, Planul Național de Redresare și Reziliență, Acordul de Parteneriat 2021-2027, precum și cu obiectivele Spațiului european al educației 2021-2030 și Recomandările Specifice de Țară.

Monitorizarea implementării PSI se realizează prin aplicația informatică dedicată (PSI), care funcționează ca un tablou de bord la nivel guvernamental, permițând urmărirea în timp real a progresului pe trei niveluri de management: plan strategic instituțional, obiective strategice și programe. Acest instrument asigură transparență, trasabilitate și o evaluare continuă a gradului de realizare a obiectivelor asumate, inclusiv din perspectiva utilizării resurselor bugetare.

PSI al MEC este structurat pe patru obiective strategice majore (educație universitară, educație preuniversitară, management și administrație, cercetare-inovare), fiecare susținut de programe bugetare, măsuri și alocări financiare clare, ceea ce permite corelarea directă între politici, resurse și rezultate. Evaluarea periodică și revizuirea anuală a acestuia se realizează pe baza performanței indicatorilor, contribuind la creșterea responsabilității utilizării fondurilor publice și la ajustarea politicilor în funcție de impactul real.

Evaluarea proiectelor cu finanțare externă

Pentru proiectele finanțate din fonduri europene și nerambursabile (PEO, PNRR, BM), evaluarea impactului este o condiție sine qua non pentru decontarea cheltuielilor. (ex: Programul Național de Reducere a Abandonului Școlar utilizează „Observatorul Școlii”. Acesta reprezintă o componentă centrală a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație, fiind un instrument digital integrat în Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România. El funcționează ca o bază de date în timp real care centralizează Fișele de observație ale elevilor pentru a identifica și monitoriza riscul de abandon școlar sau părăsire timpurie a școlii).

Evaluarea prin mecanismele Semestrului European

MEC participă la procesele de monitorizare și evaluare desfășurate în cadrul Semestrului European, mecanism de coordonare a politicilor economice și structurale la nivelul Uniunii Europene. În acest context, impactul reformelor și măsurilor din domeniul educației este analizat periodic prin intermediul Raportului de țară elaborat de Comisia Europeană, al Recomandărilor Specifice de Țară (RST), precum și al altor instrumente de analiză comparativă (ex. tablouri de bord și indicatori europeni). Aceste evaluări au un caracter independent și extern, fiind fundamentate pe date statistice armonizate la nivel european și pe analize realizate de experți ai Comisiei Europene. Concluziile rezultate contribuie la ajustarea politicilor publice naționale, oferind repere privind eficiența, relevanța și impactul măsurilor implementate, precum și direcții de acțiune pentru îmbunătățirea performanței sistemului de educație.

Monitorizări și evaluări în contextul Procesului de Aderare la OCDE

România se supune în prezent rigorilor de evaluare ale Comitetului pentru Politici Educaționale al OCDE. Aceasta reprezintă cea mai amplă evaluare independentă a impactului legislației. Rapoartele de tip „Education at a Glance” servesc drept oglindă critică, evidențiind decalajele dintre obiectivele declarate (ex: echitatea) și realitatea statistică (ex: segregarea rezidențială și școlară). Rapoartele „Education at a Glance”, publicate anual de OECD, reprezintă o sursă importantă de indicatori comparativi privind starea educației la nivel mondial, oferind date detaliate despre structura, finanțarea și performanța sistemelor de învățământ din țările membre OECD și din țările partenere).

Auditul de Performanță al Curții de Conturi

Curtea de Conturi a României exercită un control independent asupra eficacității utilizării fondurilor publice în educație. Rapoartele de audit de performanță (ex: privind implementarea programului „Școala după Școală” sau digitalizarea educației) analizează dacă metodologiile MEC au produs schimbări sistemice sau au rămas la nivel formal.

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP) evaluează periodic, prin intermediul standardelor de calitate, unitățile de învățământ preuniversitar, iar Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) evaluează calitatea programelor de studii universitare, rezultatele fiind făcute publice.

Monitorizarea și evaluarea Cadrului strategic național pentru educație și formare

Cadrul strategic național pentru sistemul de educație și formare (CSN - EF) la toate nivelurile, pentru perioada 2021-2027, a fost fundamentat pe rezultatele și concluziile rapoartelor de monitorizare din perioada anterioară de planificare, fiind corelat cu Programul de guvernare și cu recomandările europene și internaționale. În acest context, documentul a fundamentat principalele orientări strategice în perspectiva 2030 și a îndeplinit criteriile Comisiei Europene aferente Condiției favorizante tematice 12 - Educație, care condiționează acordarea de finanțare europeană României în domeniul educației, pentru perioada 2021-2027.

La nivelul MEC au fost elaborate planuri de acțiune și planuri de monitorizare aferente, organizate pe domenii și niveluri de învățământ, acestea fiind instrumente dinamice, actualizate periodic. Monitorizarea se realizează continuu, prin colectarea de date în timp real de la nivel central, regional și local, fiind urmărit progresul în atingerea obiectivelor și Țintelor stabilite.

În prezent, implementarea și impactul politicilor educaționale sunt evaluate în cadrul a 15 domenii strategice, printre care: cariera didactică, managementul și guvernanta sistemului, finanțarea, infrastructura educațională, curriculumul și evaluarea, educația incluzivă, alfabetizarea funcțională, digitalizarea, învățământul universitar și profesional. Pentru fiecare domeniu sunt definite obiective, măsuri, termene și indicatori de monitorizare, iar progresul este reflectat în rapoarte periodice, inclusiv semestriale.

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) elaborează anual rapoarte de monitorizare și evaluare a stării sistemului de învățământ preuniversitar și a stării sistemului de învățământ superior, disponibile la adresa <https://www.edu.ro/rapoarte-publice-periodice>. Partea I a acestor rapoarte este realizată de Institutul de Științe ale Educației și cuprinde date statistice care evidențiază valoarea unor indicatori de bază din domeniul educației în anul de referință al raportului, precum și tendințele generale ale indicatorilor, înregistrate în ultimii zece ani școlari.

Indicatorii analizați în cadrul „Raportului privind starea învățământului preuniversitar din România” oferă informații din perspectiva următoarelor dimensiuni majore:

- acces și participare la educație - Indicatori analizați: rate brute de cuprindere în sistemul de învățământ; rate specifice de cuprindere pe vârste; rata abandonului școlar; rata de tranziție de la învățământul secundar inferior (gimnaziu) la învățământul secundar superior (liceu și

învățământ profesional). Indicatorii sunt dezagregați pe niveluri de educație, sexe și medii de rezidență;

- resursele umane implicate - Indicatori analizați: efective de personal din învățământ; ponderea personalului calificat; ponderea personalului didactic cu normă întreagă; ponderea personalului feminin; ponderea personalului pe grupe de vârstă; raportul elevi/cadru didactic. Indicatorii sunt dezagregați pe niveluri de educație, medii de rezidență;
- rezultatele elevilor la evaluările naționale - Indicatori analizați: rata de absolvire; rezultatele elevilor la EN VIII; rata de participare la examenul de Bacalaureat, rata de promovare a examenului de bacalaureat; rezultatele elevilor la Bacalaureat. Indicatorii sunt dezagregați pe niveluri de educație, sexe, județe, filiere de formare (după caz).

Indicatorii analizați în cadrul „Raportului privind starea învățământului superior din România” oferă informații din perspectiva următoarelor dimensiuni majore:

- acces și participare la educație - Indicatori analizați: rețeaua instituțiilor de învățământ superior; oferta de studii (licență, masterat, doctorat, studii postuniversitare, programe postuniversitare); efective de studenți; rate brute de cuprindere; rate specifice de cuprindere pe vârste. Pentru fiecare ciclu de studii, indicatorii sunt dezagregați pe forme de proprietate, domenii fundamentale de studii, sexe;
- rezultatele învățării - Indicatori analizați: rate de promovare, abandon, pierderi de parcurs; număr de absolvenți; prezența și reușita la examenul de licență; efective de absolvenți cu diplomă pe fiecare ciclu de studii. Indicatorii sunt dezagregați pe forme de proprietate, domenii fundamentale de studii, sexe;
- resursele umane implicate - Indicatori analizați: efective de personal didactic și nedidactic; ponderea personalului feminin; ponderea personalului pe grupe de vârstă; raportul studenți/cadru didactic.

De asemenea, măsurarea eficienței politicilor publice în domeniul educației se realizează printr-un ansamblu de indicatori cuantificabili, structurați în sistemul național de indicatori pentru educație, armonizat cu standardele EUROSTAT. Acești indicatori sunt monitorizați prin platforme integrate precum SIIIR (Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România) și RMU (Registrul Matricol Unic), astfel:

1. Performanța elevilor

Eficiența procesului de învățare este evaluată prin indicatori de rezultat care măsoară progresul academic și atingerea standardelor naționale:

- Ratele de succes la examenele naționale: Ponderea elevilor cu medii peste 5 la Evaluarea Națională (clasa a VIII-a) și rata de promovare la examenul de Bacalaureat;
- Ponderea elevilor cu nivel scăzut de competențe: Monitorizarea procentului de elevi care nu ating nivelul 2 de competență la testările PISA (citire, matematică, științe);
- Rata de participare la STEM: Numărul de absolvenți în domenii tehnice la 1.000 de tineri

2. Reducerea Abandonului Școlar

MEC utilizează indicatori de alertă timpurie și retenție:

- Rata de părăsire timpurie a școlii (PTȘ): Procentul tinerilor de 18-24 de ani care au finalizat cel mult gimnaziul și nu urmează nicio formă de instruire;
- Rata de abandon anual: Calculată ca diferență între numărul elevilor înscriși la începutul anului și cei rămași în evidențe la final;
- Indicatorii MATE (Mecanismul de Avertizare Timpurie):
 - Absenteismul: Numărul de absențe nemotivate (peste un prag critic);
 - Situația școlară neîncheiată sau corigențele repetate;
 - Evaluarea riscului socio-economic: Nivelul de educație al părinților și venitul familiei ca factori de vulnerabilitate.

3. Calitatea Actului Educațional

Calitatea este măsurată prin indicatori de resursă și de proces, evaluați adesea prin standardele ARACIP:

- Calificarea personalului didactic: Ponderea profesorilor cu grade didactice și participarea acestora la programe de formare continuă;
- Raportul elevi/profesor și dimensiunea claselor: Indicatori de context care influențează atenția individualizată;
- Digitalizarea și resursele fizice: Gradul de dotare cu laboratoare inteligente (Smart Labs) și accesul la internet de mare viteză;

- Echitatea și desegregarea: Indicatori care măsoară distribuția elevilor din medii vulnerabile și riscurile de segregare în unitățile școlare;
- Satisfacția beneficiarilor: Feedback-ul colectat de la elevi și părinți privind climatul școlar și relevanța conținuturilor;

4. Indicatori strategici de monitorizare și evaluare

Planificarea strategică realizată prin PSI permite evaluarea sistematică a impactului politicilor publice prin utilizarea unui set coerent de indicatori:

- indicatori de impact, asociați obiectivelor strategice;
- indicatori de rezultat, aferenți programelor bugetare;
- indicatori de realizare imediată, aferenți măsurilor și acțiunilor concrete.

Acești indicatori sunt definiți și monitorizați conform prevederilor *HG nr. 427/2022* și *HG nr. 467/2022*, care stabilesc Metodologia de elaborare, monitorizare și evaluare a planurilor strategice instituționale și a programelor bugetare. Indicatorii de realizare imediată reflectă progresul direct al implementării măsurilor (de exemplu: activități realizate, livrabile produse, intervenții implementate), indicatorii de rezultat evidențiază efectele pe termen mediu asupra beneficiarilor, iar indicatorii de impact măsoară schimbările structurale produse la nivel de sistem.

În mod particular, pentru Obiectivul strategic 2 - „Creșterea accesului și participării la o educație echitabilă și de calitate pentru toți copiii și elevii din învățământul preuniversitar”, implementat prin Programul bugetar Educație preuniversitară, eficiența politicilor este măsurată pe trei niveluri complementare: impact, rezultat și realizare imediată, la care se adaugă indicatori de eficiență a utilizării resurselor.

Indicatori de impact - evaluarea rezultatelor la nivel de sistem

Acești indicatori reflectă schimbările structurale produse în sistemul educațional și sunt direct corelați cu obiectivele majore privind performanța și echitatea:

- participarea la educația timpurie (copii între 3 ani și vârsta de intrare în învățământul primar);
- ponderea tinerilor de 15 ani cu competențe scăzute la citire, matematică și științe;
- rata părăsirii timpurii a sistemului de educație și formare (18-24 ani);
- indicatori de echitate privind diferențele între grupuri (de exemplu, medii socio-economice diferite).

Acești indicatori permit evaluarea directă a impactului politicilor asupra performanței elevilor și asupra reducerii abandonului școlar.

Indicatori de rezultat - efectele politicilor asupra beneficiarilor

La nivelul programului „Educație preuniversitară”, indicatorii de rezultat măsoară efectele concrete ale intervențiilor asupra elevilor și cadrelor didactice:

- numărul copiilor (0-6 ani) care beneficiază de servicii de educație timpurie, inclusiv pentru grupuri dezavantajate;
- rata de participare școlară (rata brută de cuprindere pe niveluri de învățământ);
- ponderea elevilor cu rezultate satisfăcătoare la evaluări (Evaluarea Națională - minim media 5; rata de promovare la Bacalaureat);
- ponderea personalului didactic calificat;
- nivelul competențelor digitale ale elevilor;
- participarea elevilor în filiere relevante (ex. învățământ tehnologic, inclusiv agricol).

Acești indicatori reflectă în mod direct calitatea actului educațional și eficiența intervențiilor asupra parcursului educațional al elevilor.

Indicatori de realizare imediată (output) - monitorizarea implementării măsurilor

Eficiența politicilor este susținută de un set extins de măsuri concrete, a căror implementare este monitorizată prin indicatori de realizare imediată. Aceste măsuri acoperă intervenții sistemice, precum:

- reducerea abandonului școlar prin granturi acordate școlilor (ex. programul PNRAS) și utilizarea mecanismului de avertizare timpurie (MATE);
- sprijin pentru elevi din medii dezavantajate, prin programe precum „Rechizite școlare”, „EURO 200” sau „Bursa profesională/tehnologică”;
- dezvoltarea educației timpurii, prin servicii complementare și formarea personalului de specialitate;
- modernizarea infrastructurii educaționale, inclusiv dotarea sălilor de clasă, laboratoarelor, atelierelor de practică, dezvoltarea campusurilor profesionale și a rețelei de școli verzi, precum și achiziția de microbuze electrice;

- digitalizarea educației, prin dotarea unităților de învățământ cu echipamente IT, dezvoltarea platformelor online și crearea de resurse educaționale deschise;
- formarea cadrelor didactice, atât în domeniul pedagogiei digitale, cât și pentru creșterea performanței educaționale și a nivelului de alfabetizare;
- îmbunătățirea managementului educațional, prin formarea managerilor și pilotarea unor modele descentralizate;
- finanțarea sistemului, inclusiv prin costul standard per elev și asigurarea resursei umane calificate.

Indicatorii asociați acestor măsuri includ, spre exemplu:

- numărul elevilor sprijiniți prin diverse programe sociale;
- numărul unităților de învățământ dotate sau modernizate;
- numărul cadrelor didactice formate;
- numărul școlilor implicate în programe de reducere a abandonului;
- numărul elevilor care participă la examenele naționale;
- dezvoltarea și utilizarea platformelor digitale educaționale.

Acești indicatori permit urmărirea directă a gradului de implementare a politicilor și a livrabililor concrete generate.

Indicatori de eficiență - utilizarea resurselor

Pentru a evalua raportul dintre resursele utilizate și rezultatele obținute, sunt utilizați indicatori de eficiență, precum:

- costul mediu al formării profesioniștilor din educația timpurie;
- costul per beneficiar al investițiilor în infrastructură (ex. laboratoare dotate);
- cuantumul sprijinului acordat per elev (ex. programul EURO 200).

Prin corelarea acestor patru categorii de indicatori - impact, rezultat, realizare imediată și eficiență - MEC dispune de un sistem coerent și riguros de evaluare a politicilor publice. Acest sistem permite nu doar monitorizarea implementării măsurilor (precum cele privind reducerea abandonului, digitalizarea sau sprijinul pentru grupurile vulnerabile), ci și evaluarea efectelor reale asupra performanței elevilor și a calității actului educațional, asigurând astfel fundamentarea deciziilor pe date și rezultate măsurabile.

Studiile realizate de Institutul de Științe ale Educației (ISE), care au rolul de a fundamenta, analiza și evalua măsuri de politici educaționale, se realizează prin consultarea actorilor educaționali relevanți pentru diferitele tematici abordate. În aceste contexte, cadrele didactice sunt chestionate cu prioritate. Câteva exemple:

Studiu/Proiect	Aspecte metodologice - reflectarea participării profesorilor ¹
Evaluarea programului „Săptămâna verde”, 2025 https://www.ise.ro/evaluarea-programului-saptamana-verde	• Scop: analiza modalităților de desfășurare a Programului „Săptămâna verde” în unitățile de învățământ preuniversitar și a impactului acestuia la nivelul elevilor, al practicilor educaționale, al organizațiilor școlare. • Relevanță pentru sistemul de educație: primul studiu privind implementarea Programului „Săptămâna verde”. • Consultarea cadrelor didactice: ○ anchetă pe bază de chestionar în rândul directorilor, respectiv al profesorilor; ○ 255 directori respondenți; ○ 2618 cadre didactice respondente (29% profesori care predau în școli din mediul rural și 71% în școli din mediul urban; 38% învățători/profesori pentru învățământul primar, 33% profesori care predau în gimnaziu și 29% profesori de liceu.
Sistemul de burse școlare	• Scop: investigarea opiniilor actorilor educaționali despre bursele școlare și efectele acestora, precum

¹ În cadrul studiilor au fost investigate și alte categorii de actori relevanți pentru sistemul de educație: elevi, inspectorii școlari, părinți, experți, decidenți.

- percepții ale actorilor educaționali, 2025 Sistemul de burse școlare - percepții ale actorilor educaționali ISE	și colectare unor sugestii și recomandări din partea respondenților pentru a face sistemul de burse mai eficient, accesibil, stimulat și echitabil. • Relevanță pentru sistemul de educație: fundamentarea deciziilor de politici educaționale și proiectarea unor intervenții adecvate, bazate pe date de cercetare. • Consultarea cadrelor didactice: ○ În cadrul sondajului au răspuns 1310 de diriginți și învățători.
Siguranța în școală, 2024 https://www.ise.ro/siguranța-in-scoala	• Scop: identificarea principalelor probleme referitoare la siguranța elevilor în spațiul școlar și în zonele adiacente acestuia, precum și în mediul online. • Relevanță pentru sistemul de educație: fundamentarea Planului Național de Combatere a Violenței Școlare. • Consultarea cadrelor didactice : ○ anchetă pe bază de chestionar în rândul profesorilor, 6657 respondenți.
Neparticiparea elevilor la Evaluarea Națională de la finalul clasei a VIII-a 2023 https://www.ise.ro/neparticipare-evaluare-nationala-cls-8-2023	• Scop: identificarea factorilor determinanți ai neparticipării elevilor la EN VIII. • Relevanță pentru sistemul de educație: fundamentarea deciziilor de politici educaționale și proiectarea unor intervenții adecvate, bazate pe date de cercetare, în contextul scăderii ponderii elevilor participanți la EN VIII. • Consultarea cadrelor didactice : ○ 8 interviuri individuale cu directori de școli gimnaziale ○ 8 focus-grupuri cu diriginți ai claselor a VIII-a din 8 școli care au înregistrat rate ridicate de neparticipare la EN VIII ○ 8 focus-grupuri cu profesori care predau discipline vizate de EN VIII, din 8 școli cu rate ridicate de neparticipare la EN VIII (3 din mediul urban, 5 din mediul rural; provenite din 7 regiuni de dezvoltare).
Neparticiparea elevilor de liceu la examenul de bacalaureat - sesiunea iunie 2023 https://www.ise.ro/neparticipare-bacalaureat-sesiunea-iunie-2023	• Scop: identificarea factorilor determinanți ai neparticipării elevilor la examenul de Bacalaureat. • Relevanță pentru sistemul de educație: fundamentarea deciziilor de politici educaționale și proiectarea unor intervenții adecvate, bazate pe date de cercetare, în contextul scăderii ponderii elevilor participanți la examenul de Bacalaureat. • Consultarea cadrelor didactice : ○ 8 interviuri individuale cu directori de licee; ○ 8 focus-grupuri cu 26 diriginți ai claselor a XII-a din licee care au înregistrat rate ridicate de neparticipare la examenul de Bacalaureat; ○ 8 focus-grupuri cu 40 profesori care predau discipline de Bacalaureat, din licee cu rate ridicate de neparticipare la examenul de Bacalaureat.
Proiectul CRED - Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți! Cod SMIS: 118327	• Scop: intervenție sistemică de prevenire a părăsirii timpurii a școlii, prin măsuri de sprijin al aplicării curriculumului național din învățământul preuniversitar primar și gimnazial.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 https://old.educared.ro/	• Relevanță pentru sistemul de educație: dezvoltarea competențelor profesionale ale profesorilor pentru aplicarea la clasă a curriculumului național; dezvoltarea de resurse de sprijin pentru profesori; dezvoltarea unor contexte de aplicare adaptată a curriculumului, la specificul comunităților defavorizate; • Consultarea/implicarea cadrelor didactice: ○ Investigarea nevoilor de formare ale profesorilor, în vederea dezvoltării programului de formare: anchetă prin chestionar adresată cadrelor didactice (13.136 respondenți), directorilor de CCD-uri (39 respondenți) și inspectorilor școlari; 8 focus-grupuri la care au participat aproximativ 80 de cadre didactice; 10 interviuri individuale cu experți și decidenți din domeniul educației; ○ Formarea a peste 55.000 de cadre didactice din învățământul primar și gimnazial care au acordat feedback asupra activității de formare; ○ Pilotarea unor strategii de adaptare curriculară în școli situate în comunități vulnerabile, care a implicat aproximativ 200 de profesori (activități de reflecție asupra practicilor didactice aplicate în lucrul cu elevii din categorii defavorizate; pilotarea la clasă a unor programe de opționale integrate și feedback); pilotarea și utilizarea la clasă a RED-urile dezvoltate în cadrul proiectului.
---	---

Cu privire la strategiile sectoriale adoptate în ultimii ani (Strategia națională pentru susținerea părinților, Strategia națională de educație financiară, Strategia națională privind educația pentru mediu și schimbări climatice, Strategia națională privind educația continuă a adulților), acestea au fost elaborate ca instrumente de politică publică dedicate unor domenii specifice. În prezent, aceste strategii se află în implementare, nefiind înregistrate procese de revizuire sau abandonare fundamentate pe evaluări de impact formalizate. Adoptarea acestor strategii este rezultatul cadrului normativ național, precum și al angajamentelor asumate la nivel european, inclusiv în contextul accesării fondurilor externe, acestea contribuind la operaționalizarea direcțiilor strategice asumate la nivel național.

În contextul guvernancei publice din sistemul educațional românesc, procesul de revizuire sau abandonare a strategiilor nu îmbracă, de regulă, forma unei decizii discrete de tip „eșec/abandon”, ci se manifestă prin reforma sistemică și absorbția politicilor anterioare în noi cadre legislative.

Un exemplu concret de politică publică revizuită și continuată îl constituie Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii (PTS) 2015-2020, care a vizat scăderea ratei de abandon (în special în zonele rurale și școlile vulnerabile). Utilizând rezultatele implementării acestei strategii, a fost conceput și pilotat Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE), bazat pe identificarea elevilor în risc (prezență, medii, indicii sociale), evaluarea factorilor de risc și planificarea intervențiilor. Evaluările au indicat că, în multe școli, rata de prezență și retenția elevilor în risc s-au îmbunătățit dar persistă zone problematice (rurale, comunități vulnerabile, familiile cu migrare economică). În concluzie, politica nu a fost abandonată și a continuat implementarea ei prin fonduri PNRR, care finanțează un Program Național de Reducere a Abandonului Școlar, pentru care școlile cu risc ridicat primesc granturi (până la 200.000 euro/unitate de învățământ) pentru programe educaționale, consiliere, sprijin psihopedagogic și colaborare cu asistența socială.

Toate strategiile menționate sunt însoțite de planuri de acțiune operaționale, care reprezintă instrumentele principale prin care se urmărește implementarea, monitorizarea și

evaluarea impactului acestora. Aceste planuri includ măsuri concrete, instituții responsabile, termene clare și indicatori de monitorizare:

Strategia Națională de Educație Financiară (2024-2030)

Pentru această strategie, planul de acțiune vizează în principal:

- introducerea și consolidarea educației financiare în curriculumul școlar;
- formarea cadrelor didactice în domeniul educației financiare;
- dezvoltarea de resurse educaționale și instrumente digitale;
- derularea de campanii de conștientizare la nivel național;
- parteneriate cu instituții financiare și organisme internaționale.

Monitorizarea urmărește creșterea nivelului de alfabetizare financiară, gradul de participare la programe educaționale și integrarea competențelor financiare în parcursul educațional. Primele evaluări intermediare vizează gradul de implementare a acțiunilor și nivelul de acoperire la nivelul sistemului.

Strategia Națională pentru Educația Continuă a Adulților (2024-2030)

Planul de acțiune aferent acestei strategii include:

- dezvoltarea programelor de formare pentru adulți, inclusiv în sistem flexibil (online, modular);
- recunoașterea competențelor dobândite în contexte non-formale și informale;
- corelarea ofertelor educaționale cu cerințele pieței muncii;
- sprijinirea participării grupurilor vulnerabile la programe de formare;
- dezvoltarea parteneriatelor cu angajatori și furnizori de formare.

Evaluarea se concentrează pe indicatori precum rata de participare a adulților la învățare pe tot parcursul vieții, gradul de inserție profesională și relevanța competențelor dobândite. Concluziile preliminare vizează necesitatea creșterii accesibilității și flexibilizării ofertelor educaționale.

Strategia Națională de Educație pentru Mediu și Schimbări Climatice (2023-2030)

Planul de acțiune prevede:

- integrarea educației pentru mediu în curriculum;
- dezvoltarea rețelei de „școli verzi” și infrastructură sustenabilă;
- formarea cadrelor didactice în domeniul educației pentru climă;
- activități extracurriculare și proiecte educaționale tematice;
- campanii de conștientizare și implicare civică.

Monitorizarea urmărește atât indicatori educaționali (participare, competențe), cât și indicatori privind infrastructura și comportamentele sustenabile. Evaluările intermediare evidențiază progrese în zona infrastructurii și a conștientizării, dar și necesitatea consolidării componentei curriculare.

Strategia Națională pentru Susținerea Părinților (2024-2030)

Planul de acțiune include:

- dezvoltarea serviciilor de consiliere parentală;
- programe de educație parentală;
- sprijin material și servicii integrate pentru familii vulnerabile;
- consolidarea colaborării școală-familie;
- dezvoltarea de resurse și ghiduri pentru părinți.

În conformitate cu rolul de cercetare, analiză și formulare de recomandări, Ministerul Educației și Cercetării prin Institutul de Științele Educației și-a propus să analizeze în ce măsură anumite cerințe administrative afectează timpul didactic, munca profesorilor și, indirect, condițiile de învățare ale elevilor. Astfel, planul anual de cercetare 2026 al ISE include tema „Debirocratizarea ca măsură de creștere a calității procesului didactic”, cu implementare în perioada martie-decembrie 2026. Obiectivele cercetării vizează identificarea sarcinilor birocratice, a mecanismelor care le generează și a perioadelor de vârf ale încărcării, în vederea fundamentării unor măsuri de recuperare și optimizare a timpului didactic. Metodologia de cercetare include analiză de documente, interviuri individuale și de grup cu profesori, directori, inspectori și consultări cu experți.

Diferențierea între intervențiile cu impact asupra rezultatelor sistemului și cele cu caracter predominant administrativ se realizează prin raportare la obiectivele strategice asumate. În cadrul guvernării sistemului național de învățământ, MEC operează o distincție metodologică clară între reformele structurale (de impact) și măsurile de management operațional (administrative). Această diferențiere este instrumentalizată prin mecanisme de evaluare ex-ante și ex-post, bazate pe taxonomii specifice indicatorilor de performanță.

Reformele cu caracter administrativ măsoară „output-ul” sau livrabilele imediate. Numărul de metodologii elaborate, numărul de platforme digitale lansate, rata de execuție bugetară, numărul de adeverințe sau diplome procesate. Acestea sunt considerate reforme de proces, menite să fluidizeze birocrăția, dar care nu modifică calitatea capitalului uman.

Reformele cu impact real măsoară „outcome-ul” (rezultatul) și impactul social pe termen lung: scăderea ratei de analfabetism funcțional, creșterea ratei de inserție profesională a absolvenților, evoluția scorurilor medii la testările internaționale (PISA, TIMSS). Acestea vizează modificări de paradigmă în beneficiul direct al elevului și sunt validate prin analize de corelație între intervenție și progresul școlar.

La nivelul MEC există mecanisme clare și funcționale prin care se diferențiază reformele cu impact real asupra sistemului educațional de cele cu caracter predominant administrativ, această delimitare fiind esențială pentru fundamentarea deciziilor și prioritizarea intervențiilor.

În primul rând, această diferențiere se realizează prin sistemul de indicatori definit în cadrul Planului Strategic Instituțional (PSI) și al programelor bugetare, unde fiecare intervenție este evaluată pe mai multe niveluri: indicatori de impact, de rezultat și de realizare imediată. Această structură permite o delimitare clară între:

- măsuri care produc schimbări directe asupra elevilor și procesului educațional (ex. performanță, participare, competențe);
- măsuri care vizează funcționarea sistemului (ex. proceduri, organizare, capacitate administrativă).

Astfel, reformele cu impact real sunt cele care generează modificări măsurabile la nivelul indicatorilor de impact și rezultat, cum ar fi:

- reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii;
- creșterea participării la educația timpurie;
- îmbunătățirea rezultatelor la evaluările naționale;
- diminuarea procentului elevilor cu competențe scăzute.

De exemplu, măsuri precum:

- granturile acordate școlilor pentru reducerea abandonului școlar (PNRAS) sau utilizarea mecanismului de avertizare timpurie (MATE);
 - programele de sprijin pentru elevi din medii dezavantajate (rechizite școlare, burse, EURO 200);
 - formarea cadrelor didactice pentru creșterea performanței și a alfabetizării elevilor;
- sunt considerate reforme cu impact real, deoarece efectele lor se reflectă direct în indicatorii de rezultat și impact (participare, promovabilitate, competențe).

Pe de altă parte, măsurile cu caracter administrativ sunt evaluate în principal prin indicatori de realizare imediată și de eficiență, vizând îmbunătățirea capacității instituționale și a proceselor interne. Exemple relevante includ:

- reorganizarea unităților de învățământ;
- dezvoltarea și utilizarea sistemelor informatice (precum SIIIR);
- formarea personalului administrativ sau a managerilor școlari;
- elaborarea de norme metodologice sau optimizarea mecanismelor de finanțare.

Aceste măsuri sunt esențiale pentru funcționarea sistemului, însă impactul lor asupra elevilor este unul indirect, fiind analizat prin prisma eficienței operaționale, a gradului de implementare și a utilizării resurselor.

În al doilea rând, diferențierea este susținută de mecanismele de monitorizare digitalizată, în special prin aplicația informatică PSI, care permite urmărirea în timp real a progresului pe niveluri (obiective strategice, programe, măsuri) și corelarea acestuia cu indicatorii asumați.

Această abordare permite identificarea clară a intervențiilor care produc rezultate concrete față de cele care rămân la nivel procedural.

În al treilea rând, MEC utilizează evaluări calitative și consultări sistematice cu actorii din educație (cadre didactice, elevi, părinți, autorități locale), precum și analize comparative (inclusiv la nivel european), pentru a valida dacă o reformă produce efecte reale sau are predominant un caracter administrativ.

Nu în ultimul rând, corelarea politicilor educaționale cu Cadrul Strategic Național pentru Educație și Formare și cu finanțările din PNRR sau programe europene, introduce condiționalități clare legate de rezultate și jaloane, ceea ce contribuie suplimentar la orientarea reformelor către impact măsurabil.

MEC are în vedere consolidarea orientării politicilor educaționale către rezultate concrete, prin întărirea mecanismelor de monitorizare și evaluare și prin utilizarea unor indicatori relevanți de rezultat și impact. În acest sens, se urmărește corelarea mai strânsă între obiectivele strategice, măsurile propuse și rezultatele obținute, precum și valorificarea datelor disponibile pentru fundamentarea deciziilor și ajustarea intervențiilor, atunci când este necesar. De asemenea, abordarea vizează alinierea la direcțiile europene în domeniu, promovând politici educaționale bazate pe evidențe, orientate către eficiență și echitate pentru beneficiarii sistemului de educație. Astfel, în concordanță cu direcțiile și măsurile asumate prin Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2026-2029, sunt avute în vedere următoarele intervenții:

Educația preuniversitară

1. Dezvoltarea educației timpurii

- Extinderea și modernizarea rețelei de creșe și grădinițe și asigurarea resursei umane specializate;
- Asigurarea finanțării creșelor prin fonduri publice, investiții private, precum și prin dezvoltarea parteneriatelor public-privat, pentru a extinde accesul la servicii de educație timpurie de calitate;
- Operaționalizarea rețelei de servicii complementare de educație timpurie; Dezvoltarea de programe de susținere pentru părinți, precum și pentru alte comunități de învățare;
- Consolidarea cadrului curricular și asigurarea unui sistem de monitorizare a dezvoltării copiilor;
- Extinderea măsurilor/inițiativelor, dovedite viabile, pentru copiii aparținând grupurilor aflate în situații de risc și oferirea de sprijin material și socio-emoțional;
- Implementarea Apelurilor PEO: Dezvoltarea unui sistem unitar pentru educație timpurie incluzivă și de calitate; Diversificarea și flexibilizarea serviciilor de educație timpurie; Formarea Profesioniștilor din Educația Timpurie și Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare;
- Implementarea Apelului PNRR Dezvoltarea serviciilor de educație timpurie complementare.

2. Asigurarea educației incluzive, de calitate, pentru toți copiii

- Asigurarea programului Masa Sănătoasă și extinderea acestuia, precum și susținerea programelor de tip Școală după școală, Învățare remedială, A doua șansă;
- Finalizarea implementării Programului Național de Reducere a Abandonului Școlar, inclusiv pentru învățământul primar și școli mici;
- Continuarea implementării programelor socio-educative finanțate de la bugetul de stat sau din fonduri europene; Susținerea programului Școala din Spital;
- Susținerea accesului la educație pentru tinerii și cadrele didactice din diaspora, precum și pentru românii de pretutindeni; Integrarea elevilor întorși din diaspora și a migraților;
- Furnizarea de servicii de consiliere și orientare de calitate; creșterea numărului de consilieri și de elevi consiliați; susținerea copiilor și elevilor cu părinții plecați să lucreze în străinătate;
- Implementarea de practici incluzive, centrate pe elev și utilizarea de strategii de învățare-predare-evaluare specifice educației incluzive și de calitate, în comunități defavorizate;
- Implementarea proiectului PEO Practici transformatoriale în consilierea și orientarea carierei;
- Implementarea Apelurilor de proiecte PEO Incluziunea copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale; Derularea de măsuri integrate pentru comunitatea roma.

3. Revizuirea curriculumului și realizarea evaluării centrate pe competențe. Educație STIM. Alfabetizare funcțională

- Continuarea elaborării de noi planuri-cadru și programe școlare pentru liceu și elaborarea metodologiilor și a instrumentelor de aplicare aferente;
- Extinderea ofertei naționale de programe școlare pentru opționale;
- Promovarea și susținerea elevilor cu performanțe înalte, prin susținerea centrelor de excelență;
- Crearea de resurse educaționale deschise pentru trei niveluri diferite de aprofundare diferențiată a cunoașterii (remedială, accesibilă, performanță);
- Asigurarea de resurse adaptate copiilor cu cerințe educaționale speciale;
- Elaborarea, pilotarea și validarea standardelor naționale de evaluare;
- Îmbunătățirea și diversificarea metodelor de predare care vizează alfabetizarea funcțională a elevilor;
- Stimularea implicării elevilor în zona STIM; Asigurarea resurselor necesare domeniului STIM, incluzând formarea cadrelor didactice;
- Asigurarea infrastructurii, a tehnologiei și a resurselor necesare procesului educațional în domeniul STIM; Promovarea de inițiative și parteneriate, axate pe componenta STIM;
- Implementarea proiectelor PEO Mecanisme de intervenție pentru alfabetizare funcțională în învățământul preuniversitar și Educație de calitate prin evaluare școlară.

4. Dezvoltarea învățământului liceal tehnologic, inclusiv dual

- Revizuirea/actualizarea curriculumului; Dezvoltarea de noi calificări și revizuirea/actualizarea altora; Desfășurarea de activități de informare și consiliere pentru elevi și părinți;
- Extinderea învățământului liceal tehnologic, inclusiv dual, adaptată la cerințele angajatorilor;
- Extinderea parteneriatelor cu agenții economici, autoritățile locale și ONG-uri;
- Finalizarea construcției și operaționalizarea campusurilor regionale pentru învățământ dual;
- Definitivarea dotării cu echipamente pentru atelierele de practică din unitățile de învățământ tehnologic, prin finanțare PNRR;
- Formarea profesorilor de discipline de specialitate/instruire practică la operatorii economici;
- Implementarea proiectelor PEO: Creșterea relevanței formării profesionale inițiale prin anticiparea nevoilor de formare profesională pentru piața muncii și Stagii de practică pentru elevi.

5. Îmbunătățirea managementului și a guvernancei sistemului de educație. Reziliență

- Implementarea Planului Național de Combatere a Violentei Școlare;
- Adoptarea de măsuri ferme de prevenire și combatere a fenomenelor de bullying, violență fizică sau verbală, hărțuire pe criterii etnice, religioase, sexuale, morale etc.;
- Extinderea parteneriatelor pe tematici privind domeniul juridic și combaterea actelor de violență; capacitații instituționale a ARACIP și creșterea relevanței sale instituționale;
- Implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor/acțiunilor ce revin Ministerului Educației și Cercetării din politicile publice proprii, respectiv din Strategiile/Planurile altor autorități;
- Reașezarea, după caz, a rețelei școlare și utilizarea eficientă a resurselor;
- Integrarea principiilor dezvoltării durabile în activitățile școlare; Promovarea inițiativelor locale pentru protecția mediului și utilizarea responsabilă a resurselor; Stimularea voluntariatului;
- Implementarea proiectelor PNRR Program național de leadership și management educațional, Granturi pentru unitățile de învățământ pilot și Program național de leadership și management educațional.

6. Dezvoltarea carierei didactice

- Continuarea programelor de formare inițială și continuă a profesorilor;
- Crearea unui sistem de monitorizare a programului de mentorat pentru profesorii debutanți;
- Continuarea implementării programelor acreditate în cadrul proiectului PROF;
- Implementarea proiectului PEO Reglementări noi pentru un curriculum relevant și educație deschisă;
- Implementarea programelor de formare PNRR Pedagogie digitală pentru cadrele didactice în învățământul preuniversitar, Formarea specialiștilor din educația timpurie și Formarea cadrelor didactice din liceele agricole.

7. Îmbunătățirea finanțării și infrastructurii sistemului de învățământ preuniversitar

- Digitalizarea mediilor de învățare și optimizarea infrastructurii școlare;
- Continuarea finanțării, încheierea lucrărilor/achizițiilor, operaționalizarea și utilizarea în procesele educaționale a investițiilor PNRR și din alte surse: Campusuri rurale; Echipamente, inclusiv digitale, pentru atelierele de practică; Granturi pentru unitățile pilot; Infrastructura liceelor agricole; Smart Lab; Dotări cu mobilier și echipamente digitale; Rețea-pilot de Școli verzi;
- Implementarea proiectului Școli mai sigure, incluzive și sustenabile, finanțat de BIRD.

8. Digitalizarea proceselor educaționale

- Dezvoltarea/optimizarea platformelor de evaluare online securizate;
- Formare digitală pentru personal;
- Programe de securitate cibernetică;
- Utilizarea instrumentelor digitale pentru învățare activă;
- Implementarea proiectului POCIDIF.

9. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale

- Elaborarea programelor școlare și a manualelor;
- Implementarea Strategiei pentru romi;
- Resurse educaționale și consilierea profesorilor debutanți.

10. Dimensiunea internațională a învățământului

- Sinergii Erasmus+;
- Cooperare internațională;
- Spațiul European al Educației;
- Extinderea LCCR.

Învățământul superior

1. Îmbunătățirea echității și a incluziunii în învățământul superior

- Instituționalizarea analizelor strategice privind performanța sistemului universitar; • Dezvoltarea de studii prospective; Realizarea de rapoarte tematice și de analize comparative;
- Extinderea accesului la studii universitare pentru grupurile subreprezentate printr-un pachet de măsuri specifice; susținerea programelor de burse;
- Diminuarea abandonului universitar prin sprijin material, financiar și servicii suport; Sprijin financiar suplimentar destinat studenților cu oportunități reduse (mobilități Erasmus+);
- Dezvoltarea sistemului de recunoaștere și echivalare a calificărilor și diplomelor universitare;
- Creșterea participării la forme de învățare pe tot parcursul vieții; Implementarea studiului PIAAC în România

- Implementarea Apelului PEO Primul student din familie și a proiectului PEO Intervenții pentru învățământul terțiar - măsuri sistemice pentru prevenirea și reducerea abandonului universitar.

2. Susținerea internaționalizării sistemului universitar

- Creșterea vizibilității și relevanței internaționale a universităților prin dezvoltarea programelor comune de studii și alinierea la standardele academice europene;
- Dezvoltarea de noi instrumente de promovare a universităților românești;
- Implementarea programului național pentru internaționalizare universitară Study in Romania;
- Dezvoltarea mobilităților studentesce și profesorilor prin Programul Erasmus+ 2021 -2027;
- Sprijinirea financiară a universităților pentru a activa în consorții de tip Universități Europene;
- Implementarea activităților specifice ale proiectului PEO Romania la orizont 2030: Creșterea relevanței internaționale prin internaționalizarea învățământului superior.

3. Consolidarea capacității manageriale; creșterea autonomiei și responsabilității academice

- Creșterea capacității de colectare și analiză de date relevante care să susțină procesul decizional;
- Profesionalizarea managementului universitar; Implementarea competențelor transversale de etică, din ESCO, pe domenii universitare la nivel de licență;
- Extinderea interoperabilității platformelor REI și CNATDCU cu alte sisteme informatice naționale din domeniul educației și cercetării;
- Implementarea Apelului de proiecte PEO Crearea de condiții Specifice Leadership Universitar pentru transfer de cunoaștere și tehnologie.

4. Stimularea parteneriatelor; orientare către STIM. Dezvoltarea unui ecosistem digital

- Stimularea domeniilor STIM pentru predarea, evaluarea și motivarea studenților în zona STIM;
- Dezvoltarea infrastructurii digitale, generalizarea accesului la echipamente electronice și dezvoltarea de conținut digital și softuri dedicate învățării; Multiplicarea parteneriatelor;
- Dezvoltarea unui centru pilot pentru validarea competențelor digitale în cadrul ANC;
- Continuarea și finalizarea implementării proiectelor din cadrul Apelului PNRR Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului.

5. Asigurarea finanțării și infrastructurii adecvate

- Asigurarea unei finanțări suficiente și predictibile a programelor de studii universitare;
- Dezvoltarea bazelor de date necesare optimizării funcționării sistemului de învățământ superior;
- Creșterea transparenței sistemului de învățământ superior, în special a sistemului de finanțare;
- Promovarea parteneriatelor public-privat și a co-deciziilor în orientarea politicilor educaționale.
- Implementarea Apelurilor PNRR Construcția infrastructurii universitare pentru campusurile studentesce ale viitorului și Modernizarea infrastructurii universitare pentru un spațiu academic echitabil.

6. Asigurarea calității programelor de studii și asigurarea competitivității universităților

- Îmbunătățirea standardelor de asigurare a calității învățământului superior;
- Stimularea dezvoltării de programe de excelență cu impact internațional;
- Susținerea centrelor de excelență și a consorțiilor universitare;
- Crearea unor standarde moderne ce cuprind rezultatele învățării bazate pe competențe solicitate de piața muncii sau utilizate în ESCO;
- Aplicarea strictă a principiului „toleranță zero” în universități, pentru a preveni și combate orice formă de hărțuire, inclusiv hărțuire sexuală; promovarea eticii și integrității în mediul academic.

7. Corelarea programelor de studii universitare cu cerințele angajatorilor

- Implicarea angajatorilor în proiectarea programelor și adaptarea curriculumului la piața muncii;
- Consolidarea învățământului superior în sistem dual;
- Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților și actualizarea permanentă a ofertei;

- Implementarea proiectelor PEO Adaptarea ofertei educaționale la solicitările pieței muncii prin fundamentarea politicilor din domeniu pe bază de date; Creșterea relevanței formării profesionale inițiale prin anticiparea nevoilor de formare profesională pentru piața muncii și promovarea dezvoltării programelor de studii terțiare de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii - Stagii studenți.

Mulțumindu-vă pentru colaborare, vă asigur, stimată doamnă deputat, de toată considerația mea.

**P. MINISTRUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
SORIN ION
SECRETAR DE STAT**

DOAMNEI DEPUTAT CRISTINA-EMANUELA DASCĂLU